

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Sáczbényi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztésével és a kiadás körüli
minden közlemények ide tartozók.

Érmentelen levelek csak ismert kezeltől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábspitesor egyszeri beiktatásért 5h.
Helyedj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasábspitesorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlat sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szombat, Aprilis 6.

69. szám.

A Vaskapu.

A képviselőház minden pártja megadta helyeslését a Vaskapu szabályozásáról szóló javaslat tárgyalásánál ennek az epochális kulturműnek létrejöttéhez. Még a két ellenzéki fractió is, melyek annak idején a szabályozás elhalasztása mellett küzdöttek, kénytelen volt szónokai által elismerni szükséges voltát annak, hogy Magyarország méltó módon megfeleljen nemzetközi kötelezettségeinek, melyek reá hárítják e munkát. És midőn az ellenzék egyik szónoka ezen nyilatkozathoz azon megjegyzést fűzte, hogy a szabályozási mű oly módon fogantatásos, hogy Magyarország technikai ügyessége és technikai szorgalma a külföld előtt a legfényesebben megvilágítva legyen, ez oly kívánság volt, melynek teljesítése már eleve biztosítva van. Baross miniszter neve szerencsére még az ellenzék szemében is a legmegnyugtatóbb kezeség arra nézve, hogy Magyarország e mű technikai kivételével mintaszerű kulturmunkát végezni és az egész külföld előtt becsületet szerezni fog.

A Vaskapu szabályozása által hazánk immár a legszorosabb gazdasági összeköttetésbe lép Kelettel. Az akadályaitól megszabadított vizit Budapesttől a Fekete-tengerig a Balkán-félsziget népeit gazdasági termékeink számára minden eddigi technikai alkotásnál, a Salonichivél és Konstantinápolylyal már létesített vasúti összeköttetésnél sokkal jobban közelétkel hozza. Csak kellően ki kell használni a néhány esztendőnyi rövid időt, mely a szabályozás befejezéséhez rendelkezésre áll. A magyar iparnak s a magyar kereskedelemnek addig az a feladata, hogy a Kelet gazdasági viszonyait alaposan kikutassa, pontosan megismerje, miféle exportképes termékeket nyújt a Balkán és

miféle szükségletek tekintetében van az utalva külföldi termékek bevitelére.

És ha ez mind alaposan ki van vizsgálva, akkor a magyar termelésnek úgy kell berendezkednie, hogy a gazdasági forgalom viszonyainak lassanként előkészítendő, de biztos bekövetkező megváltozásával felfegyverzetten álljon szemben. Ez, és egyedül csak ez képes eszközölni azt, hogy az az áldás, melyet a Kelettel való szabad érintkezés hozhat hazánknak, végzetes csapássá ne változzék.

Csak ha kereskedelmi világunk és ipari termelésünk felismerte a Kelettel való hasznos gazdasági anyagcsere feltételeit és csak ha ezekre a feltételekre kellő időben elkezdi a munkát, — csak akkor lehet majd elhárítani azt, — hogy a külföldi ipar a drága pénzünkön alkotott vizitait kizsákmányolja s számunkra pusztán az a szép hálátlan elégtétel maradjon, hogy a Kelet felé győzedelmes előnyomulásukban a nyugati iparcikkék számára önzetlen nagylelkűséggel egyengettük az utat. S itt írja a „Pester Correspondenz“ — már most utalni akarnánk arra, hogy Magyarországban egy országosra létező tévedést előbb el kell oszlatnunk, nehogy az a mitől tartunk és tartanunk kell, annak idején, testté, tényné váljék. S ez oly tévedés, mely annál veszedelmesebb, minél sürűbb pártolásban részesül a sajtó részéről, sőt a parlament sanctiójára is igényt emeli törekszik.

Azt állítják ugyanis, hogy a Kelet fogyasztásának s szükségleteinek, valamint a Balkán-félsziget termelési föltételeinek kipuhulása a kormányoknak, illetőleg az ő consulatusi közegeinek volna a feladata; de fölhangozzik az a panasz is, hogy a Keleten a consulatusi ügy nincs a magyar kezében, hanem olyanokban, melyek inkább a cislaithániai

terményeket pártolják. A mi ez utóbbit illeti, legelőbb is meg kell jegyeznünk, hogy a Balkánon valamennyi osztrák-magyar consulat, a menyiben azoknak élén nem éppen magyarok állnak (lásd t. k. Szófiában) kivétel nélkül hivatalnok személyzetek körében s többnyire előkelő állásban, magyar származású tisztviselőkkel rendelkeznek, kik bizonyára s i-vükön viselik közgazdasági érdekeit, a mint az Belgrádban, Szalonikiben stb. történik. Ámde sem az államot, sem az őt consulatusi szolgálatot teljesítő közegeit nem illeti meg az, hogy a Kelettel létesítendő kereskedelmi forgalom tárgyában bármely irányban is ők ragadják meg a kezdeményezést.

Logobb esetben is a consulatások az érdekeltek körök által megindított actiótanácsal gyámoltják és tettel elősegítetik. A helyi viszonyok tanulmányozása az illető országok behozatali szükségleteinek és kiviteli képességeinek fölmerése ama kereskedők és ipartűzők feladata, kik a Balkán közgazdasági exploitációjára vállalkoznak. Szabadelvű állam perhorreskálja polgárai fölött való gyanakodást és semmi olyanra nem vállalkozik, a mi a magán kezdeményezést és az egyéni vállalkozási kedvet béníthatná. Kereskedőink és iparosaink elég sokáig voltak malom alatti politikusok. Űzenek már egyszer kereskedelmi politikát is. Ez reájuk nézve jövedelmesebb, a közjóra pedig üdvösebb lesz.

A miniszteriumok ügykörének új beosztása. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium tárczájának átvétele iránt folytatott tárgyalások, közelebb hozták azt, a kormány kebelében már évek óta beható tanácskozások tárgyát képező kérdést is, hogy miként lehetne az egyes tárczák hatáskörét szélesre bővíteni. A közlekedési tárczák sok fontos ügye, így elsősorban a vasúti tarifa, a legközelebbi összeköttetésben áll a keres-

kedelem és ipar legfontosabb kérdéseivel és viszont a vízi ügyeknek kétféle választása gyakran nagy hátránnyal jár. Az összes nemzetgazdasági teendőnek egy miniszteriumban az önálló földmivelésügyi miniszteriumban való egyesítése tehát feltétlenül ajánlatos volna. Mint a „Bud. Corr.“ értesül, a földmivelés- és közlekedésügyi miniszterium teendőinek, a mint csak lehetséges, új felosztása tényleg be is fog következni. Végleges határozatokat ugyan még nem hoztak, de minden esetre várható, hogy legközelebb törvényjavaslat fog a ház elé terjesztetni az 1848: III. t. cz. 14 §-nak megváltoztatásáról. Az ipar, kereskedelem-, vám- és külkereskedelm-, valamint a tengeri hajózási osztály valószínűleg a közlekedésügyi miniszteriumba, az utóbbitól pedig a vízi építkezések osztálya a földmivelésügyi miniszteriumba fog átvitetni. — Esetleg a pénzügyminiszteriumhoz osztatik be. Ezen az állami uradalmak, melyek Gödöllő kivételével ugy is bérbe vannak adva és részben eladásra szánva, a pénzügyminiszteriumból igazgatvatatnak. Lényegében ezen egész változás költségvetésileg is keresztülvihető lenne és az idei költségvetés tárgyalása alkalmából a kormány erre vonatkozólag már javaslatokat is fog tenni, formáserővel azonban mégis törvényes intézkedések szükségessége azert, mert egyrészt az 1848-iki törvény pontosan megállapítja az egyes miniszteriumok nevét és ezzel együtt hatáskörét, a jövőben pedig az egyik miniszterium csak földmivelésügyi, a másik meg nemzetgazdasági vagy esetleg kereskedelemügyi miniszteriumnak fog nevezettni és más részt, mert az összes eddig alkotott törvényeknél az egyes miniszteriumokra való különböző hivatkozások szintén csak a törvényhozás útján változtathatók meg.

Országgyűlés.

Budapest, 1889. április 4.

A képviselőház mai ülésének napirendje előtt Hock János kért szót személyes ügyben, kijelentve, hogy a miniszterelnöktől sem választási, sem más czélokra soha semminemű összeget nem kapott; a szabadelvű párt végrehajtó bizottsága azonban adott ugyan szólv választó kerületének törvényes választási költségére 3000 forintot, de szólv oly értelmű reversalist, hogy ez összeget visszafizetni köteles legyen, nem adott. Kaas Ivor ezek

szomszédos Ujlakról gróf Bethlen Ferenc, a ki ott birtokos.

Majdnem nyolcz hetet töltöttek az idén ott s alig birt a báró megválni e helytől Talán érezte, hogy utóljára látja a kedves vidéket.

Ott esettentgett újjával csöcsémő kis leánykájának, Judithnak és csinált örmöt a gyermek kacagására, sirására.

Sokszor hangos volt a nyáron örmzajtól a kastély: a boldog férj és apa mulatott gond nélkül családijával.

Egyszer kihozta Szilágy-Somlyóról a „Sándor-Bandát“ Jó banda ez, csak tanítani kell a nótára. Ha elfűtörésnek, vagy eladólnak előtte va amit jól, azt huzza asztán hiba nélkül. A báró zongorázott nekik.

Felvitette a cigányokat a zongoraterembe oda ült össze az egész család, a báró, neje, a gyermekek, Károlyi István gróf, és Bethlen Ferenc gróf.

A cigány buzta, a báró közbök ült és szakadatlanul együtt játszott velők.

Vége-hossza sem akart lenni ennek a muzsikálatásnak, mig az ott levők nem kényserítették a bárót hogy hagyja félbe mert nagyon kiárad.

Bánffy György egész lelkesedéssel mondta a társaságnak:

— Ha fiam lesz, semmire sem taníttatom, csakis muzsikálni.

A faluba széthallatott a vidám zaj a kastélyból. Az az egyszerű falusi nép, együtt örvendett a vig házzal.

Most, az idén, talán kisémet nyitják a felső szobát.

Hiába, hogy a kert újra kellemes, hogy a várom ismét zöld. Az akác a templom feléleire dobta a tavalyi virágot és az idén újat nyit.

De a ház mel ott megállott a malom. Kinek öröjön?

A báró nem megy haza...

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Bánffy Gyurka báró otthon. *)

— A nagyfalusi kastélyból. —

Már lámáz a kertben a Bánffy-ma'om, a „Korlát“ fái (ez a nagyfalusi erdőség a báró birtokához tartozik) immár levelezni kezdenek és a minap lehullott száraz galyat szabadjára hordhatják a kanalazó cigányok haza. A „Kaczor“ hegy felől még látszik itt ott egy folt hó, de az is elolvad, ha nem ma, hát holnap bizonyosan.

Máskor ily időben Nagy Ferencz uram a Bánffy György báró számtartója már irogatta a leveleket a bárónak, hogy jöjjön haza Nagyfaluba, mert rendben van itt már minden: kastély, kert, a gyümölcsös, veterányes, a virágos házak és a „vár“...

Szép ott a nagyfalusi kastélyban minden és nem haszontalan dolog elejétől végig sorra nézi az „udvart“, a mi a szilágyosági Bánffyknak igazán otthonuk volt.

A nagyfalusi kastély egy emeletes nagy ház, két szárnyépülettel. Egyszerű fehérre van festve s belül is az egyszerűség párosul a gazdagsággal és az arisztokratikus jelleggel a berendezésben.

A földszintet a cselédség lakja, az egyik szárnyépületet a számtartó, a másik pedig esetleges alkalmakra van fűntartva. Az emeleten volt a báró Bánffy György lakosztálya.

Az ebédlőn és hálószobán kívül különös figyelmet érdemlő a „zongoraszooba“, egy barátságos terem, melynek elővágán a báró zongorája áll, a többi részzeit pedig pamlagok, székek foglalják el.

Vadászszobájának a fala szarvaszarvakkal van tele aggatva, vadbőrökkel

*) Az elhunyt nálunk is általános szeretetnek örvendett s olvasóink bizonyonnyal szívesen olvassák e tárczát, melyet a „Közösvár“-ból vesztünk át.

beterítve. Mind az ő általa elejtett állatok díszes képeket a szoba ékességét. A falakon régi tartókra a pompás vadászfegyverek függenek.

Van egy terme, melyben a családi cim-mer legnevezetesebb elődei által viselt díszmagyar ruhák, régi kardok (a mik ki tudja hány csatában festettek meg vérrrel) függenek.

Könyvtár is van a kastélyban. Ugy volt, hogy nem sokára rendezik, mert most összevisszaságban hever ott igen sok becses munka. Kétezeret meghaladja a kötetek száma.

Az udvar nagyrészét az istálló foglalja el.

Mindenek között erre is mindig igen nagy gondot fordítottak. A nagy istálló keszkebe van osztva s eddig minden hely el volt foglalva benne. Ménese körülbelül 90 anyakanczából állott, a csikók száma szintén jelentékeny. Különös gondozásban részesült négy arab csikója. Legjobban egy „Sarolta“ nevű szép fakólovat szeretett. Ezen lovagolt sokszor egyedül, s valóságos büszkélkedett vele, mert több díjat nyert.

Naponként kivezették a lovakat mind és körüljártatták az udvaron. A báró valóságos szenvedélyvel járt kelt, figyelve lovai közt, hogy nem történte-e egyiknek, vagy másiknak baja és egész napokat eltöltött gyakran, a lovakat sorra nézegetve. A kedvelt fajtaikat különösen nagy gondnal igyekezett fentartatni s a „Bánffy“-lovak legszebb példányai huzamos ideig a nagyfalusi istállóban voltak.

Kis kocsijába otthon rendszeren négy egyforma sárga lovat fogatott és bizony szerette, ha megbámulják a sárgákat, a hogy végig hajtott gyakran Somlyó keskeny utcáin.

Még talán ott bámulták a lovait legkevésbé; ott eléggé bámulat volt már az, hogy „négy ló egy olyan könnyű kocsit elhúzza, a mit egy kerek gyermek egymaga elhúznatna!“

Tu', a kastély hátsó részén gyönyörű szép, tágas angol kert nyulik el.

Ugy van berendezve ez a kert, hogy maga is képes volt talán a költői lelkületű fiatal bárót hosszabb ideig odahaza tartani, ha Nagyfaluba jött.

A kert két részből áll. Egyik a gyümölcsös, másik a virágos rész, telve szépen gondozott virággyűszűkkel, üvegházakkal.

A felső részen egy mesterségesen készített várom van. Innen e váromról szép kilátás nyulik a Báthoryak hegye, a régi magyar-török csaták tanuja, a Kaczor domb felé s távolabb az egész Magora-örömnak körvonalai tűnnek fel, régi idők, régi harczok jelével, az igazi várommal, melynek mélyében még most is sokszor keres, hónapokig ásva, elrejtett aranypenzét egy-egy merész fantáziájú vállalkozó...

A kerten átfolyik a két Berettyó ága; az egyik a holt Berettyó és a másik a főág, mely a ház mellett malmot hajt. Ez a malom csupán a kastélybeliek használatára való, elcsapó, zngós gáttal és négy kerekű. Itt örlik az „udvar“ buzáját s a gépen szétoszthatják a különböző tájtáju lisztet.

Érdekes, hogy a nagyfalusi zsidó templom (taksás telken) egészen a Bánffy kertben van. Ide építtetett be a templom, egyedül a bejárás nyulik más részen az utcára. A kert a mult nyáron volt talán a legszebb. A báró akkor nevével és a gyermekekkel lakott a kastélyban. — A báróné előbbi férjétől való két szép fia, a kiesziny Teleky Domokos és Géza grófok, — mily sok gyönyörűséggel hallgatták azokat a történeteket, miket ott régi időről beszélt el, a második apjuk.

E két gyermek oadaad teljes szeretettel szerette meg ott Nagyfaluban a bárót. Ő volt enyáron játszóterük, tanítójuk, pajtásuk. Ugy hívták, hogy:

— „Gyurkócz!“

Vendégük volt az idén Nagyfaluban Károlyi István gróf is, és gyakran átment a

és fia
rsaság
a Piacutczai 1903.
ott
legkittünb gyártmá-
észletek
üvegek, továbbá carls-
Majolika, Terracotta,
asztali és függő lámpa,
artunk a legjobb minő-
és figyelmébe ajánljuk,
s vidékére.
etkezeti
szilva izet
t. hegyi.
ot,
et
s hitel-
ktelep
u, megye-
s vidékére.
EK
banks-mérlekek
ndkivül érke-
ak ellátva.
s könnyű keze-
világkiállítás-
ünb mérlekek.
melyek súlyok-
erlekek árszámlá-
teljesítés csoma-
ás befoglalat-
ak a legkedvel-
velet alatt áll.
vezérigazgató
3.
— K. Megyer
legelőkelőbb sze-
onches
ans.)
jobb cigárretta-
vegyelemzés-
egyteni egy-tem
állami vegytani
Hygieniai-tanár
összehasonlító
adták, hogy a
papirosa a leg-
quettje mellékelt
ES azéget visel.
ag annyi lapot
gyezve van.
Schottenring 25 sz.
rijai és cigarettá,

re válaszolva, messze extravagáns, mire elnök többször is inté, hogy visszaél a ház engedelmével, hogy jogtalanul ráduplázz arra, mit tegnapi interpellációjakor elmondani elfeledett, meg hogy (midőn Andrassy Manó grófot is, ok nélkül apostrophálta) ne küssön bele mindenkibe.

Ezután áttért a ház a napirendre: a Vaskapu szabályozására szükséges költségekről szóló törvényjavaslat tárgyalására, melyhez Darányi előadón kívül Hefli, Horváthy, Mudrony Soma és Thaly szölköztek, valamennyien elfogadva a törvényjavaslatot s csak egyes gazdasági és közlekedési szempontokra hívta fel a kormány figyelmét, melyekre aztán Baross miniszter megadván a választ, a törvényjavaslat úgy általánosságban, mint részleteiben változatlanul elfogadtattott.

Budapest, április 5.

A képviselőház mai ülésének napirendjére kitűzött közlekedési törvényjavaslatokat, illetőleg jelentést, melyek közül az elsőt, a kassa-oderbergi vasút elsőbbségi költségeinek convertálására vonatkozót Darányi, a többi neményi előadó referálta, a bizottsági jelentések alapján simán és nehezség nélkül intézte el; a törvényjavaslatokat elfogadta, a belisce-kapelnai helyi érdekű vasút engedélyezésére vonatkozó miniszteri jelentést pedig tudomásul vette.

Felsőház csupán a kassa-oderbergi vasútra vonatkozó törvényjavaslatnál történt, hol Horváthy azon nézetének adott kifejezést, hogy a kamatgarantiát élvező vasutak tekintetében a conversiohoz a törvényhozáshoz hozzájárulása is szükséges. De a ház belenyugodott a Baross miniszter által adott azon felvilágosító magyarázatba, hogy ha a kamatbiztosítást élvező vasutak ilyenemü societarius ténykedése az állampénztárt semmivel sem terheli, nem szükséges a törvényhozáshoz és elégséges a kormány hozzájárulása. A suez egyezményről írány adott be egyes stylistis módosításokat, melyeket a ház el is fogadott.

Külföld.

A román kormányválság. Romániában újra kormányválság van, melyet az okozott, hogy Vernescu nem akarta a kifogásolt semmitől semmitől bírói kinevezéseket visszavonni és a semmitől semmitől vonakodott a kinevezetteket esküdtelre bocsátani. Azt hiszik, Vernescu azért nevezte ki a szóban forgó bírókat, hogy Brătianu a semmitől semmitől minden bizonynyal elítéltesse. Ily körülmények között a cabinet megalkulása évfördulóján beadt lemondását: Vernescu azonban alig akarta aláírni a lemondást. Azt állítják, hogy Vernescu egyetértésben járt el Catargiuval és Demeter Brătianoval. Bukarestben az a hír tartja magát, hogy ismét csak Rosetti Tivadar, az eddigi miniszterelnök fog az új cabinet alakításával megbízatni. De mindenesetre óriási akadályokkal kellend küzdenie, mert a konzervatívok immár nyíltan magoknak reklamálják a hatalmat. Tegnapelőtt a szenátus ülést tartott melyben formálisan rá akarta Károly királyra az új miniszterelnököt erőszakolni. Kimondotta ugyanis, hogy a válság csak úgy oldható meg, ha Catargiu bizatik meg az új kormány alakításával. Minthogy a szenátus megbizta elnökét, hogy a határozatát tudassa a király lyal, kétségtelen, hogy ezzel pressziót akar gyakorolni reá s korlátozni szeretné felségjogai szabad gyakorlásában. Nem valószínű, hogy a híraly engedne a presszióknak s éppen a trón egyik legkonokabb ellenségére Catargiu bízna a hatalmat. Másrészt azonban bizonyos, hogy a mostani törvényhozással a kassai konzervatívok uralkodhatnának. Ha tehát Rosetti bizatik meg az új kormány alakításával, a két kamara felosztása is elmaradhatatlanná lesz. Hitrovo orosz követ tegnap érkezett vissza Pétervárról Bukarestbe. Elutazása előtt ismételve érkezett Ignatievvel s a pánszláv párt többi vezetőivel. Bukarestben azt hiszik, hogy mind a kormány, mind pedig a pánszláv akcióbizottság részéről új utasításokkal ellátva tért vissza állomásra.

A Boulanger-ügy a francia képviselőházban. A francia képviselőház esütörtökön két ülést tartott. Mindegyik szertelenül izgatott és viharos lefolyást vett, de jelentőségük még sem ebben áll. Azok az elemek, melyek a mostani francia köztársaságot támogatják, ekkor tették azt a komoly kísérletet, hogy Boulanger t minden áron megsemmisítsék. A tegnapielőtti ülés forrás mális hadüzenet volt nem a boulangizmus, ha nem inkább a Boulanger személye ellen. — Hihetetlen gyorsasággal függesztette fel a többség Boulanger mentelmi jogát a rendes időben megtartott ülésen terjesztett elő az ide vonatkozó kérelem. A ház nyomban megválasztotta a bizottságot, mely azonnal összeült s még azon az esti ülésben beutatta a jelentést. E jelentés haladéktalanul tárgyalás alá vétetett s minthogy az a mentelmi jog felüggesztését ajánlotta, rögtön 355 szóval 203 ellen el is fogadtattott. Ezzel Boulanger ki van szolgáltatva a büntető hatalomnak, melyet a jelen esetben, minthogy az állam biztonsága elleni merénnyel vádolatik, a szenátus fog gyakorolni. E bíróságtól fél Boulanger s azért szökött meg külföldre. Egyébiránt a képviselőház azt terjesztett vádlóval olyan terhelő adatokat tartalmaz, hogy számos képviselő azt követeli a kormánytól,

hogy a hadseregben folytatott üzemel miatt katonai törvényszék elé állítsa Boulangert.

A regenség Hollandiában. Tegnapelőtt óta III. Vilmos király csak névleg uralkodja már Hollandiának. A hivatalos lap közölte a rendeletet, mely szerint a királyi hatalmat immár az államtanács fogja gyakorolni. Ez intézkedés hágal hírek szerint nem azért vált szükségessé, mert a király halála már közvetlenül küszöbön állana. Ellenkezőleg nagyon valószínű, hogy a király állapota még néhány hónapig változatlan marad s éppen azért, mert ez állapotban nem képes uralkodói teendőit végezni, volt szükséges a királyi hatalom átruházása. A hollandi regenség azonban nem terjed ki Luxemburgra. Itt a képviselőház már a napokban ülést tart s felhívja Adolf Nasszaui herceget, vegye át a regensséget. Erre a herceg nyomban Luxemburgba fog utazni.

Napi hírek.

— **Tisza Kálmán** miniszterelnök és családja, továbbá Dr. Tisza István országgyűlési képviselő — mint a „Borsodmegyei Lapok” írják — a husvétii ünnepeket báró Radvanszky Béla kastélyában Sajó Kazán töltik.

— **Adebreczeni jótékony négyzet.** 1889 április hó 7-én délután 3 órakor a városbaaz nagy tanácsstermben választmányi ülést tart. Tárgy: folyó ügyek.

— **A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma** holnap d. e. 10 órakor a kollegium tanácsstermben közgyűlést tart. Tárgy: folyó ügyek.

— **Főhadnagy vizsgátvevők** Oláh Károly Hajduvármegye I. aljegyzője és Bészler Károly Debreczen város arvaszéki pénztárnok tartalmak honvéddadnagyok Ludoviceumban a főhadnagyi vizsgát szép sikerrel letették.

— **Szabolcska Mihály** sénéior. Folyó hó 4-én tartott kollégiumi tanárcari gyűlésen, sénéiorrá a jövő 1889-90-dik iskolai évre egyhangulag Szabolcska Mihály esküdt felügyelő választott meg. — Örömmel üdvözöljük barátunkat és munkatársunkat ezen kitüntetett állásban, mely kedvező alkalmat ad neki, hogy ő továbbra is az ő forrón szerepet Debreczenben maradhasson, s majd lehetővé teszi, hogy tanulmányai és ismeretei kibővítése végett a külföldet is meglátogathassa.

— **Hymen.** Ötvös János helybeli iparos polgártársunk leánya Mariska k. a. ma este tartja eljegyzési ünnepélyét szik család körében Dávid János helybeli fiatal iparossal.

— **Bánffy György** bárót, esütörtökön délután temették Kolozsvárra. Reggel érkezett a holttest Kolozsvárra s a Bánffy-palotában ravatalra helyezték. Szilágyosmlyó városi díszes koszorút küldött elhunyt képviselőnek ravatalára. A temetés három órakor ment vége nagy részvétel mellett, az elhunyt végakaratahoz képest a lehető legegyszerűbben. A ravatalnál Nagy László szilágyosmlyó ref. főesperes mondott beszédet.

— **A debreczeni serteszhizaló telep.** Tegnap délután népes értekezlet tanácskozott a tervezett serteszhizaló telep helyének kijelölésé felett. Mert a helykérdés képezi egy ilyen vállalatnak legnehezebben megoldható részét Debreczenben. Igen különösen hangzik, az idegen előtt csaknem kihütellenül, hogy Debreczen város közelében alig lehet helyet találni egy nagyobb kiterjedésű serteszhizaló részére. A debreczeni sajátos viszonyok között a legkímálhatóbb feladat a szükséges helynek megállapítása és jelenleg úgy áll a dolog hogy bármiként próbálják is a tervezők megfejteni ezt a találos kérdést, helyes megfejtesét nem tudják adni. Az előkészítő bizottság csakis meglévő tényezőkkel számolhat, tervezetben levő tényezőket, melyeknek valósulása biztosnak nem tekinthető, nem vehet számításba, — melyek pedig ha már léteznének, vagy legalább a megvalósulás stadiumában volnának, könnyebbé tennék a hely kijelölését. A tegnapi értekezlet elé két hely volt javaslatba hozva: a Nagyerdő közvetlen szomszédságában lévő File halma, tul a lóversenytéren, 27 kat. hold városi birtok; a m. pécsi országút mellett 63 kat. holdas majorsági föld, szintén városi birtok, az Atkos föld mellett. Az e nélkül Dr. Király Ferenc kamarai titkár mindkét helynek előnyeit és hátrányait kiemelve, a Filehalmat ajánlotta. Ezen hely elegendő nagysága, futó homok talaja, kevés planirozást igényel; oly közel esik a debreczen-b. szentmihályi vasúthoz, hogy külön szárvonal építése felesleges is; elég, ha az ott lévő őrháznál egy rakodó építtetik, a mire valószínűleg saját költségen hajlandó lesz a tulajdonos vasútrésztársaság; — továbbá ezen hely kívül esik azon a körön, melyet közegészségügyi követelmények felállításának és előnye az is, hogy a lóvonatu vasuton könnyen megközelíthető. — Talán csak az az egy kifogás tehető ellene, hogy a Nagyerdő alatt fekszik; igaz; de 4 kilométernyire a fűrőtől. — Az Atkos föld melletti terület szintén homokta laju, még tágasabb, mint a másik s így a terjeszkedés s magánhizalók felállítására könnyebb volna. Azonban a vasúti összeköttetése 50—60 ezer frtot felemésztené. Aggályai vannak az iránt, hogy a katonai kincstár a rövididő mulva kibővítendő katonai kórház közelsége miatt, aligha nem óvat emelne a teleprek ezen a helyen való felállítására ellen. Horváth István a m. pécsi országút mentén lévő földeket ajánlotta, a hol a városnak

több birtoka van s esetleg kisebb is lehetne menni kisajátítások által; így megnevezte a Sárközy birtokot. Nánássy Ferenc hosszasabban érvelt a File halma mellett, melynél alkalmasabb helyet ő nem tud ajánlani. A Horváth István által ajánlott területek homokosak ugyan, de fekete homok talajuk s feltöltésük is sokba kerülne. Vácz János figyelmeztet az általa észlelt közhangulatra, mely félti a Nagyerdő egészséges levegőjét a serteszhizalótól. Nánássy Ferenc erre megjegyezi, hogy a File halma 4 km. nyire van a fűrőtől és hogy miunk a szelek irányja leginkább déli Horváth Mihály arra hivatkozik Budapestben, Bécsben stb. szerzett tapasztalatai alapján, hogy másutt a köztághidak, hízalók, a városoktól déli és keleti irányban fekszenek. Ezen irányban óhajta ő építtetni a debreczeni serteszhizaló telepet is. Horváth István felemlíti, hogy a város 1884-ben már át is engedte a telep helyéül a pécsi ut mentén lévő majorsági földjét. A Brahm László azon előnyöket fejtegette, melyek a sertes vásártérnek, serteszhizalónak és a sertesek leülésére is szolgáló köztághidának csoportosításából erednek. Ezért szükséges volna, ha a köztághid és a sertesvásár helye már el volna döntve. A telep könnyű megközelíthetőségét a legnagyobb figyelembe ajánlja. — Berger Henrik a vasúti esatlakozásra nézve szólal fel és kérdezi, vajjon ezen jövedelmezőségre alapított vállalat belemehet-e a költséges vasutépítésbe? — Tájékoztul felhozza, hogy a köztághid rövid összekötő vasutja 11 ezer forintba került. A Brahm László azon reményére, hogy talán a magyar államvasut a maga költségén kiépíttetné ezen összekötő vasutat, mely a magyar államvasutak forgalmát növelné — Berger Henrik azt válaszolja, hogy a köztághid sem nyert semmiféle kedvezményt az államvasutaktól. Balla Mihály a vágohid, sertes — és szarvasmarhavásárok, sertes hízalók összpontosítását óhajlja. A sertes hízaló telep helyére azonban nézetét nem nyilatkoztja. — Szentesi János a pécsi ut mellett földek mellett nyilatkozik. — Szücs Mihály az értekezlet jegyzője azon sajnálatos körülményre tesz utalást, hogy Debreczenben az alkotások körül nem volt egységes eljárás s ha most valamely közhasznú vállalatról van szó, nem lehet annak helyet találni. Ha a köztághid a barom vásártér felé épül, ugy applicálható a File halma. — 36 évi megfigyelés igazolja, hogy Debreczenben 80% esik déli és északi szelekre és csak 20% más irányukra. Egy kilométernyi erdőség pedig a telep egészségét lejegőztet teljesen paralizálja. Azonban a létező kereskedelmi konjunkturak figyelembe vételével szavazatát kénytelen a pécsi ut melletti helyre adni. Buday József hasonlóképen ezen helyet ajánlja. A vágohid, mely mindenesetre számításba veendő tényező, az Atkos föld közelébe jön, mert fontos közegészségügyi okok javasolták, hogy oda építtessék, például a csatornázás keresztül vihetősége. Ezen a helyen a marha és sertesvásárok is is elhelyezhetők lesznek.

Dr. Király Ferenc ujjalag hivatkozik azok előnyre, melylyel a Filehalma a vasúti összekötés tekintetében bir és ellentétbe állítja ezzel az Atkos földet, hová a szárvnyvasut kiépítése 50—60000 ezer forintba kerülne, a mi a vállalat alapitójának jelentékeny részét igénybe venné.

Pálffy Gábor egy új helyet hozott javaslatba, a Homoktér mögött, a monostor pályi ut mentén, a hol a városnak is van birtoka és a magán birtokok is jutányos árban kisajátíthatók volnának. — Szentesi János Horváth Mihály, Balla Mihály, Lakatos Gábor szölköztek még a tárgyhöz és végre Buday József indítványára e határozott, hogy ezea újonnan ajánlott terület helyszini szemle alávetetik A szemle vasárnap délután 3 ó. tartatik meg. Az értekezlet tagjai a köztághid előtt gyűnek össze. — Megállapodás tehát a helyre nézve csak egy következő értekezleten fog létre jönni. — Végül az elnök bemutatva a 1884 ben elkészült alap szabályokat s indítványozta, hogy azok a változott viszonyokra tekintettel revisió alá vétessenek egy bizottság által. — E bizottság tagjai Nánássy Ferenc, Abraham László, Horváth István, Szesztina Lajos, Rab László és Szücs Mihály. — Erdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az 1840-diki mozagalomkor debreczeni és vidéki tenyésztők, budapesti kereskedők 2700 drb részvényt jegyeztek volt a telepre, pedig még akkor tényleg meg sem alakult a társaság. Nagyon híhető, hogy most is tömegesek fognak lenni a részvényalírások.

— **A debreczeni felolvasókör** választmány a hó 7-én vasárnap d. e. 10 és 1/2 órakor az acad. gyűléstermben ülést tart. Kovács János aelnök.

— **Polgármesteri jelentés.** A tegnapi tartott közigazgatási bizottsági ülésen felolvasott márcz. haváról szóló polgármesteri jelentés szerint a vendőség által letartatott lopásért 11, testi sertesért 1, rendőri kihágásért 118, összesen 130 egyen. El- és ker-sztültozozottatott, kényszerítvevel kiutasítottatott 65 csavargó. Különböző iparnemek önálló gyakorolhatására igazolványt nyert 30 egyen. Munkakönyv kiadatotott 65 db. ipartörvényellenes eselekményért 112 egyen lett összesen 109 frt pénzbírságra megbüntetve. A katonaság létszáma volt 1167 főközhadseregbeli 468 lóval, 385 honvéd 149 lóval, összesen 1552 ember 617 lóval. A lakosság által ál-

lami adó fejében befizettetett mult évekről 8495 frt 07 kr, folyó évről 7630 frt 10 kr, késedelmi kamat 420 frt 99 kr, összesen 16540 frt 16 kr. A községi bíróság ügyforgalma volt 361 db. melyből elintéztetett 352 db.

— **A telefon hálózatban** a esütörtöki éjjeli nagy hóvihar igen sok kárt tett. A huzalok több helyen elszakadtak, úgy hogy több állomás között megszakadt az összeköttetés. Tegnap és ma nagyerevel folytak a helyreállító munkálatok és estére már a nagymérvű rongálások ki lesznek javítva s a közlekedés akadálytalanul történhetik.

— **Felhívás a fancieskai kaszáló birtokosokhoz.** — Minthogy a kaszáló birtokok helyszínelése a Paczon már megkezdődött, a fancieskai kaszáló birtokosok értekezlet tartanak birtokaiknak a város erdősegeitől való elkülönítés tárgyában; minél fogva az aláírások mikéntje végleges megállapítására az összes fancieskai kaszáló birtokosokat holnap vasárnap délelőtt 10 órára a Timár társulat áruló helyiségébe a fancieskai bizottság tisztelettel meghívja.

— **A kucsma épp úgy, mint hajdanában** a diákok által viselt honvédsüveg erősen azon az uton van, hogy kimenjen a divatból, annyira kezd terjedni. Ökölényi gyerekek viselnek már hórihorgas tolu kis ibrikeket a fejükön, kékbén, feketében tüneznék föl a sippkák, egyik posztóból, másik bársonyból, némelyik szomorú kanyargású sastollat, másikkéji lenge kosorogot, a harmadik merész zökésű libatollal ékeset; s minél ifjabb a boldog kucsma-tulajdonos, annál hangosabb a tolldisz. Természetes, hogy ilyen körülmények között éppen azok kezdik ritkábban föl tenni a kucsmat, a kik kezdeményezői voltak e viseletnek, az egyetem polgárok. Mihelyt a kucsma általános s azokat a titokteljes színes színörkákát hordja más is, keveset tördöve azzal, hogy mit, jelentenek a színörkák, nem büszkesége többé jogsznak, technicusnak, s ugy a nagy garral elkezdett kucsma viselés a legjobb uton van, hogy néhány hét mulva csak az apró gyerekek benem nőtt kobakjait őrizze a megtagyas ellen. A tul nagy népszerűsége annyira megrontotta már a kucsma népszerűségét, hogy az egyik fővárosi gymázium tanulóit egyenest ellene is nyilatkoztak, — elhatároztak, hogy ök nem hordanak kucsmat, hanem fehér kék kordás magyar kalapot. Hát rövid életű divatnak jó az is.

— **Arczképeket** rajzoló fiatal ember híven, életnagyságban, és jutányos áron. Kik szeretettelről sikerült képet óhajtnak ajánljuk a fiatal embert b. figyelmükbe. Cizme meg tudható kiadóhivatalunkba.

— **Egy jó házól való** fiu mézes kalácsos inasnak minden órán felvétetik. Konrád János üzletében, Nagy-uj-utca 1702. sz.

— **A kutyák között** veszettségi eset a városban rövid idő alatt több ízben fordulván elő, értesítettük a városi közönség, veszerint a város területén lévő összes ebeknek, 40 napig leendő kötve tartása, illetve a harapás ellen biztos szájkosárral ellátása, az állategészségügyi első foku hatóság által az 1888 ik évi VII t. cz 68 § és B. M. R. 187 § s alapja alapján elrendeltetett. Minél fogva felhívatik a városi lakosság hogy kutyáikat 40 napig meg kötve tartás, esetleg harapás ellen, biztos szájkosárral lássak el. Ellenkező esetre, a gyepmesternek kötelességévé tétetett a szájkosár nélküli koborgó ebeket naponta fogdossa össze, s irtsa ki.

— **Közönetnyilvánítás.** Mindazok kik fejlethetetlen nőm temetésén jelen voltak, fájdalomban osztozkodtak, különösen a helybeli eszmadia ipartársulat tagjai két szép szalagos feliratos koszorúrt is, ugy szinte Dr. Kiss Károly budapesti egyetemi tanár és mások koszorúikért fogadják hálás közönetemet. Polgár Pongó Lajos.

— **Egy kényellemm berendezett, szép urilak közel a piaczhoz kiadó.** Értekezhetni a kiadóhivatalban.

— **A világ krözusai.** De Varigny francia nemzetgazdasági író a „Revue des Deux Mondes”-ban terjedelmes dolgozatot tesz közzé, melyben tudományo szempontból állítja össze Angolország és az Egyesült-Államok leggazdagabb embereinek névsorát s részletesen elbeszéli vagyonuk történetét. Erdekes, hogy a leggazdagabb emberek tulnyomólag a legszegényebb sorsú osztályok fiaiból kerültek ki. Igya világ leggazdagabb embere. Yay Gould az amerikai „vasutkirály” egy szegény robyuryi bérőnek fia, a kitől atya nem sokat várt. Tizenkét éves korában egy új öltözet ruhát és két shillinget adott neki s elküldte szerencsét próbálni ily szavakkal: „Kapaszkodj ki a hinárból, a hogy tudsz”. Most Gould mástól milliárd frankot tesz ki, minek évi kamatja hetven millió frank. Gouldnak tehát mindennap kétszáz ezer frank jövedelme van. Második helyet szintén egy amerikai: Mackay I. W. foglalja el, a kinek vagyona 1250 millió, tehát szintén meghaladja a milliárdot. Utána következnek a londoni Rothschild egy milliárd, Vanderbilt amerikai 625 millióval, Jones I. B. 500 millióval. A westminsteri hercegnék 400, a sutherlandi hercegnék 150, a northumberlandi hercegnék 125 milliója van. Azok számát a világon, kik legalább 25 millióval bírnak, hetszázra tessük. Ebből Angliára kétszáz, az Egyesült-Államokra száz, Franciaországra 75 esik. Azok közt, kik-

tett mult évekről
7630 ft 10 kr,
99 kr, összesen
bírósg ügyfor-
lyból elintéztett

ban a csütörtöki
sok kárt tett. A
akadt, úgy hogy
akadt az összeköt-
gyerővel folytak a
estére már a nagy-
k javítva s a köz-
ténhetik

szász birtokosok-
birtokok he yszí-
eződött, a fancsi-
kezeltet tartanak
égetől való elkü-
gyva az aláírások
ítására az összes
kat holnap vasár-
nár társulat áruló
ottság tisztelettel

7, mint hajdanában
névdűveg erősen
menjen a divatból,
nyvi gyerekek vi-
kis briketeket a
tűneveznek föl a
másik báronyiból,
sú sástollat, má-
nadik mérész szö-
nínél itjabb a bol-
nál hangosabb a
y ilyen körülmé-
zdek ritkábban föl
deményezői voltak
mi polgárok.
s azokat a ti-
hordja más i, ke-
mit, jelentenek a
többé jogásznak,
garral elkezdett
n van arra, hogy
apó gyerekek be-
megtagyás ellen.
nyira megrontotta
hogy az egyik
egyenest ellene
ozván, hogy ök
em fehér kék ko-
rövid életü di-

arétával, fénykép
tal ember hűen,
áron. Kik szere-
tnak ajánljuk e
e. Czime meg tud-

u mézes kalácsos
ik. Konrád János
22. sz.
izben fordulván
zónság, miszerint
ebeknek, 40 na-
letve a harapás
látása, az állat-
ág által az 1888
M. R. 187 § a
Minél fogva fel-
gy karáikat 40
leg harapás el-
el. Ellenkező
ességévé tétetett
ebeket naponta

Mindazok kik te-
n voltak, fájdal-
ösen a helybeli
két szép szalagos
zinte Dr. Kiss
tanár és mások
szönetemet. Pol-

nel berende-
zel a piacz-
a kiadóhiva-

arigny franciaia
e dea Deux Mon
tot tesz közzé,
ből állítja össze
Allamok leggaz-
résztelenen el-
Érdekes, hogy a
omólag a legsze-
kerültekki. Igya
y Gould az ame-
gény roxbury-i
em sokat várt.
ültözet ruhát
s elküldte sze-
: .Kapaszkodj
. Most Gould
i, minek évi ka-
Gouldnak tehát
jövédelme van.
erikái: Mackay
vagyona 1250
ja a milliódot.
Rothschild egy
625 millióval,
westminsteri
nerozegnek 150,
k 125 milliója
kik legálább 25
zik. Ebből Ang
lamokra száz,
zok közt, kik-

nek vagyona meghaladja a száz milliót, a hírlapirodalom is képviselve van, a „New York Herald“ kiadója, Bennet Gordon által, a ki szintén a saját iparkodásának köszönheti gazdagságát. Skóciában született és szülei papnak szánták, de elszökött Amerikába, New-Yorkban korrektor lett és megtakarított 1500 frankjával megalapította a „New York Herald“ ot. De eleinte a lap dolga oly rosszul ment, hogy a kiadónak sokszor ebédre sem telt. Fáradságtól gyötrötve azonban csakhamar virágzásra emelte a lapot, a „New York Herald“ volt tudvalevőleg az, mely Stanleyt elküldte Afrikába.

Színház.

Szathmáry Árpád a közösvári nemzeti színház esőszerű tagja csütörtök este be-
szűzött el rövid vendégszolgálatát a debreczeni közönségtől. IV. Henrikben játszotta Falstaff szerepét s a környezetéből messze kiemelkedő játékkal kiváló műveltséget nyújtott a kevés számú közönségnek. Az előadás különben legszerencsétlenebb napjai közé tartozott színészeinknek. Szinte szerencse, hogy a rossz idő oly akarat riasztott el a színházból, mert így legalább kevesen látták az előadásnak konvencionális találgatásához hasonlóan döcögősséget. Szathmári játékaiban, kit majd minden jelenet után nyílt színen tapsoltak ki, alig sikerült a környezet s rendezés gyarlóságát elfeledtetni.

A népeledés tegnap ismét jól sikerült. A V ar á z s f á t y o l került színre, s különösen a karzat telt meg rogyásig. A folytonos nyüzsgésben sokszor alig lehetett az előadó színészek hangját meghallani. Az ily fajta előadások sikere a mint értesülünk arra indítja Valentin igazgatót, hogy a jövőben gyakrabban rendezzen ily féle bérletszünetes olcsó előadásokat.

Műsor: Holnap vasárnap „A r a n y e m b e r“, hétfőn bérletben Pécsy Kálmán jutalomjátékára „R o m e ó é s J u l i a“, kedden „S z i t a k ö t ő“, a czimszerepben Kopácsy Juliskával, szerdán C l e m e n c e a u h a r m a d s z o r, csütörtökön bérletben Oláh né jutalomjátékára „P ü n k ö s d i k i r á l y n é“, Pénteken a színház „E g y v á r t ö n t e n e t e“ főpróbája miatt zárva marad. A főpróba gr. Zichy jelenlétében meghívott vendégek előtt tartatik meg. Szombat, vasárnap és hétfőn „E g y v á r t ö n t e n e t e“ első, második s harmadik előadása.

P. Márkus Emília asszony a budapesti nemzeti színház primadonnájával lépett Valentin igazgató érintkezésébe, hogy ha lehetséges a jövő héten néhány előadásra szerződtesse. E kérdés még nincs eldöntve, azonban, ha sikerülni fog igazgatóknak P. Márkus Emiliát megnyerni, úgy a fentebb közölt jövőhetti játékrend esik s a Pécsy jutalomjátéka is elmarad.

Békessy Rózsának, ki három esztendőn át volt színházunk kedvelt primadonnája, ma van „C l e m e n c e a u“-ban jutalomjátéka. A kedvelt színésznőnek Iza volt náunk utóljára betanuló nagyobb szerepe, s már a jövő szünetében Székessyhegyváron a Vedres igazgatása alatt fogja sikerét aratni. Mikor már távozó félben van tőlünk, lehetetlen el nem ismernünk, hogy annak a helynek, melyet nálunk betöltött, mindig legjobb igyekezetével és sikerrel felelt meg. Számos utó d i a d a l a, s széles körben fogja maga után a legjobb e m l ő k e k e t h a g y n i. B é k é s s y R ó z s i k a n a k sikerült egy napló kimutatását megkapnunk, — s azt hisszük nem lesz érdektelen abból a következők közlése: Békessy Rózsa játék statisztikája. 1886. szept. 30-án „I. László király“ llyal kezdve, 1887. május 1-ig fellépett: 81-szer s új szerepet ez évben tanult. 47 drbot s egész hét hónapi időny alatt 93 szor tapsolták ki. 1887. október 1-én „Kendi Margittal“ kezdve 1888. május 1-ig fellépett: 68-szor s új szerepet ez évben betanult 32 drbot. s ez évben a tapsok száma: 89. volt. Tehát aránylag az első évben h a l a d á s t m u t a t. — 1888. szept. 29-én. „Csák végnapjaival“ kezdve: 1889. ápril 16-ig fellépett 72-szer s új szerepet ez évben 33 drbot tanult be 142 szer birták lámpák elé; két első évhez az elismerés száma tetemesen emelkedik. Összegezve egész három évi működését, mely 20 hónap tartott, 221-szer lépett fel, — új szerep száma: 112 drb., — a kitüntetett s elismerő taps száma 324 volt. — Összintén ohajjuk, hogy ismételen legyen még nálunk alkalma ily statisztika összeállítására, s hisszük, hogy távozása nem örök, s a viszontlátásra számítunk.

Rónaszéki, mint színműirő.

Tudjuk, hogy a mi kedvelt népszerű komikusunk nemcsak a színpadon arat diadalokat, de az irodalom terén is szép elismerés kiséri munkálkodásait. Költeményei a legte kintélye-ebb szépirodalmi lapokban jelennek meg, s utóbb egy humoros elbeszélései ma gára vont a irodalmi világ figyelmét. A népszínházi pályázat alkalmával pedig színművét „Az asszonyok büne“ címűt megdícsérték, sőt a pályadíjra is kapott egy szavazatot. E színművet a népszínház igazgatója sietett bemutatni s már csütörtökön előadattai.

Rónaszéki színművéről a ma érkezett lapok igen szigorú bírálatot mondanak, mindazonáltal valamennyien constátálják, hogy a közönségnek tetszett, mert jól mulatott.

Átvesszük a „F ő v á r o s i L a p o k“ tárgyi agos recenzióját. E derék lap így ír: „Vannak a darabnak sikerült bohóságai, melyeket az egész nézőtér megkacagzott. Általában legtöbbször az segít a darabon s az teszi nemcsak előadhatóvá, hanem a vásárlói közönség előtt alkalmasint hatásosabbá is, hogy a szerző apróra ismeri a színpadot, s tudja mivel szoktak kacagtatni a bohózatok. Bö alkalma volt és van, ezt ellesni, mert maga is a színpad régi kipróbált komikusa. A tollforgatást sem most própálja először.

A darab szerint, az „Asszonyok büne“ s minden baj főforrása az, ha nem fordulnak föltétlen bizalommal férjököz. Ez keveri bajba szegény Lilla asszonyt is (Lukács Juliska k. a.), a Brunner János vendéglős szép fiatal feleségét is. Mielőtt még férjhez ment volna, tapasztalatlan szíve megszerette a pálu alkalmas volt főpincézt s áradó szerelmes leveleket is írt neki. A főpincézt azóta a gonosz élet útjára tért, lett belőle hamis játékos, kalandor, a ki mint Szilvai Adolff bácskai földbirtokos (Szirmai) toppan be a Brunnerék vendéglőjébe, feladni a boldog családi életet. A régi rózsaszínű levelek erős zsaroló fegyverrel lettek kezében. A megrémült Brunnerét, ki fél öszinte vallo mást tenni férjének, sok rosszra ráveszi velök. Nemcsak arra, hogy a kasszából hatszáz forintot ad neki s majd ékszerreit is oda adja, hogy tegye zálogba; hanem segédkezett nyújt arra is, hogy elszédítse egy nagyravágó asszaltosnének (Pártényiné asszony) a fejét is, megnyerve tőle leánya Erzsike (Czernin Mariska kisasszony) kezét, a mi pedig a „bü-
nös“ asszony fivérének, Lajosnak (Vidor) boldogságát teszi semmivé. Mikor aztán mind e sok baj öszertörődik felette s a férj meg tudja a valót, az asszony a Dunába ugrik. De kimentik s a férj, ki ugy is tudott neje-
nek leánykori szerelméről, megbocsát. A szi-
hák ál Szilvait leleplezik, börtönbe kerül s Erzsike és Lajos egy pár lehetnek. S kerül még harmadik boldog pár is; a tüzről pat-
tant Mici ifródrósó (Pálmái Ilka asszony), Brunneré barátja és a Herr von Patsch Vendel, (Ujvári) a bécsi imádó, ki megta-
ululta kedvéért a magyar szót és a csárdást is.

Ezeket kívül is van még két sikerült epizód-alak a darabban. Az örökös szerelmi bá-
nattól gyötört Kristóf „wein-bursch“, ki Kas-
saiban jeles személyesítőre talált, s a nagyra-
vágó mama papushós férje, a becsületes
Jedlicska Jónás butorgyáros, kit Horváth ro-
konszenesé tudott tenni férfiatlan, gyámoltal-
lam jámborságával is. Megfordul továbbá a
színpadon s kupaletat énekel a magyar állam-
vasuti (Német) is, továbbá a detektív, a hor-
dár, verkiis, — s az utolsó felvonásban még
az önkéntes mentők is.

Szóval a fővárosi élet tipikus alakjai kö-
zül többen megjelenek előttünk: de csak egy-
egy vonás igazi rajtok, a többi karrikaturába
vész, mert a humor melylyel szerző rajzolni
akarta őket, sokszor száraz. S az egész dar-
ban a nevetettő pár epizódjelenet dacára sincs
elég pezsgő élet: a cselekvény kevés, menete
vonatolt. Utóbbi hibán a szereplők talán töt-
bet is segíthettek volna. mint a mennyit tet-
tek Pálmái Ilka asszonyon is mintha meg-
látszott volna, hogy vagy érzi még a minapi
gyöngékedés nyomát s talán fáradt, vagy pe-
dig kedve nem volt elég a pajzán szerephez.
De egy két kupé-szerű énékszáma zajos tap-
sokat aratott, egyet meg is kellett ismételnie
Többször ujrátatták a Német „Mehet!“ kup-
léit is. Legzajosabban azt a két strófat tap-
solták, mely a 25 §-ra szavazott képviselőket
(kiknek majd a választók mondják, hogy: „
„mehet“) és a rendőrséget csipkedik.

Andorfi Péter, a ki elmeszette a deb-
reczeni színtársulatot, Halmai Imréhez szer-
ződött és ma este Miskolcon lép fel a Suhancz
Durand szerepében.

A rendőrségről.

A mire nincsen törvény.
Halvány arccal, kisírt szemekkel áll
Borzi Julesa a kapitány előtt. Az arcáról lát-
szik, hogy sok a mondanivalója, de nem tud
beszélni, úgy megvan ijedve. A kapitány két-
szer háromszor is megkérdezi, hogy mi a
panasz?
Borzi Julesa ingatag léptekkel közele-
dik az íróasztalhoz, aztán tévován megáll,
kezét szívére teszi és mélyen fölsohajtva végre
megszólal:
— Tekintetes kapitány ur! engem na-
g y o n megcsaltak...
A hogy kimondta ezt a pár szót, az arca
még sápadtabb lett és megakadt; ha a kapita-
ny nem bízta, hogy csak adja elő a pan-
aszát bátran, mert a törvény megtorol min-
den bünt, szegény Borzi Julesa talán riva
fakadt volna.
A sápadt leány a fején megigazgatta a
kendőt, a gyűrődött ruháját végig simítja
reszkető kezével és halkán, töredezett hangon,
kezd beszélni.
Elmondta, hogy ő és a nagyanyja varrás-
ból éltek. Volt nekik egy kiadó szobájuk,
a melyben évekig lakott egy öreg ur. Később
az öreg ur meghalt és helyébe jött egy má-
sik lakó, egy fiatal ember. Itt kezdődik az ő
története. A fiatal ember bejárt hozzájuk be-
szélni. A nagyanya meg ő is (nem ta-

galja) nagyon megszerették az új lakót, mert
jó és becsületes volt. Biztak benne, a nagy
mama is, meg, az igazat megvalva, ő is; az
életük üdvösségét is rá merték volna bízni...
Ó rá is bízta...
A lány feje lehanyatlott a mellére, sá-
padt arczán mély fájdalom tükröződött.
A fiatal ember igérte, fogadta szentül,
hogy elveszi őt feleségül Persze, mindjárt
nem vehette el, mert még nem birt volna el-
tartani egy feleséget, elég az hozzá, megigérte,
hogy 3-4 év múlva elveszi. Egyik év a
másik után mult el, a leány várt, várt...
És nem hiába várt; a fiatal ember csakugyan
olyan helyzetbe jutott, hogy immár házasod-
hatott. Rebesgették is szétiben, hogy háza-
sodni fog, és nem hiába rebesgették. A fiatal
ember csakugyan megházasodott. Elvett egy
gazdag leányt.

A kapitány bizony nem csudálkozott ezen
a történeten. Hiszen mióta az emberek a
pénzt fölalták, mindennap megújul ez a
história.
A sápadt leány tovább panaszkodott a
kapitánynak.
Azért jöttem most, kérem szépen, hogy
bepöröljem azt a fiatal embert.
— Miért pörölné be? — kérdezi a ka-
pitány.
— Mert meggyilkolt; ő megházasodik,
de én... én... mit fogok csinálni? Ki
fog olyan lányt elvenni, a ki más eidobott?
Azért jöttem el, kapitány ur, hogy tessék azt
a csalót megbüntetni, bezáratni. Hadd lakoljon
meg azért, hogy csúfítá tett, tönkre tett.
De most már nem birt tovább uralkodni
az indulatján a szegény leány, feltört szívéből
a fájdalom, sirt, zokogott.
Hagyták a szegényt sírni; minek is esi-
titották volna, hiszen a könyök zápora meg-
enyhíti a fájdalomtól égő szívet. Gyógyítanak
enyhítenek a könyök, mit is csinálnának a
nők, ha fájdalomukban nem tudnának sírni?
Elemésztének magukat.

A kapitány nagyon üanepélyes arczot
öltött és komoly hangon így szólt.
— Jól van, lelkem, bezárjuk a csalót!
— Bezárják? Igazán bezárják? — kiál-
tott föl a leány fénylő szemekkel. — De
zárják is el sok évre... Megérdemelné még
az akasztófat is!
— Persze, nem zárják el a legényt.
A kapitány csak meg akarta vigasztalni
a szegény leányt, a ki azt hiszi, hogy a ki
egy leányt élete virágjában letapos, azt azért
éppen úgy megbüntetik, mintha lopott vagy
egyébtként csalt volna.

Mikor a leány kiment a kapitányi hiva-
taiból, az ajtóból még egyszer visszafordult
és így szólt:
— Megérdemli, hogy bezárják, mert ő a
„legdrágábbat“ vette el tőlem...

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Holnap 1889. ápril hó 7 én,
páratlan bérletben

Az arany ember.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

Egy szép irással bíró
13-15 éves fiu v é s n ö k tanulól föl-
vételük LÖFKOVITS ARTHUR óras és
ékszerész vésnöki műtermébe.

Csak rövid ideig.

Iparhatóságilag engedélyezett tökéletes végkiárulás!
HEGEDÜS R.
kistemplom-bazár 7. szám
tiszelettel tudatja, hogy jelenlegi
fűszer-, osemege-, festék-, liszt-,
papir- és írószerek raktárát
beszerzési áron
végképen kiárusítja.
Ezen ritka alkalomra azért is felhívja a n. é. közönség b.
figyelmét, mivel csak rövid ideig tart.
Az üzlet nyitva áll d. e. 7-12-ig, d. u. 2-8 óráig.

Kardos László

Debreczenben, Czegléd-utca.
Ajánlja a lakváltoztatási-negyed al-
kalmával
fehér, szürke, színesen mintázott,
vagy színes bordúros
ablakfüggöny
és
nap elleni ponyva-gradliait,
melyekből megrendelésre k é s z f ü g -
g ö n y ö k is szolgáltatnak.
Továbbá ajánlja
gyapju függönyeit (Partiére)
és ágyterítőit.

KASZANYITZKY ENDRE,
előbb
KUHINKA
ISTVAN K.
SZÉKESFEHÉRVÁRI
POSTAI SZÁLLÁS
1870

ajánlja a t. cz. közönségnek, vendéglő
és kávéháztulajdonosoknak búsan és
a legnagyobb választékkal berende-
zett raktárát,

ÜVEG, PORCELLAN,
háztartási cikkek,
konyhaszerelvények, china ezüst,
alpacca, dísztárgyak és evőeszkö-
zökből a legjutányosabb gyári árak
és pontos kiszolgálattal mellett.
Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan teljesíttetnek.
Arjegyekkel kívánatra bér-
bentve szolgálók.
Tisztelettel
KASZANYITZKY ENDRE
Debreczen, Piacz utca 1900.

GYÖRI IGNÁCZ
DEBRECZENBEN,
főtér a „B i k a“ szállodalával szemben
ajánl:
nagyválasztékban és jutányos árak mellett
női trikó derakak és bluzokat,
leány és fiu ruhácskák,
trikó, terno, D'lain és fouléből
napernyők és legyezők
selyem és glacé kesztyúk.
Kitűnő minőségű válfűzők és mindenn. mű
divat és pipere cikkek:
továbbá nagyraktár:
női, férfi és gyermekfehérneműekben.
vászon és másnemű kéziművekben
és a legjobb minőségű
kötő és himző pomutokban.

Csak rövid ideig.

Birtok-bérbeadás!

Szalmármegyében, a Reszege-piskolti vasútállomástól 1/4 kilométernyire fekvő reszegei gazdaság, mely áll a Reszege, Szaniszló, Penészlek, Er-Endréd és Irinyi községek határain fekvő tagosított birtokból és a mely 1100 □ ölével számítva

5017 hold,

folyó évi június 1-től számított 6, esetleg 12 évre bérbe kiadó. Adatik a birtokkal 1170 hold ősz-vetés, 963 hold tavasz-vetés és az ugarföldek felszántva. A gazdaságban új épületek vannak, fundus instructussal kitünően felszerelve, mely utóbbiak becserélve, kellő biztosíték s a tőkének 6% kamatfizetés mellett több évi részletfizetésre eladhatók.

Bővebb felvilágosítást nyújt alólírott Reszege Piskolton (Szalmármegye.)

Reszegei Jasztrabszky Kálmán.

Tekintetes Ur!

Isten áldása bizonynyal rajta önök mind-n vállalatán mert a nekem ajánlott **fülölaj** kivonatnak köszönhetem, hogy hallásomat ismét visszanyertem. A fülölajnak 24 órai használata után már megszűnt fülzúgásom és ime már abba a kellemes helyzetbe jutottam hogy mindent tisztán hallok. Ismételve kifejezem jó kívánágaimat, vagyok tisztelettel **Ország Andor** (Alsó-Apá).

Ezen es. kir. Dr. Schipek

Fülölaj

kivonata használati utasítással kapható 1 frt 50 krért. Debreczenben kapható **Dr. Rothschnek Emil** ur gyógyszerárában, az Arany Egyszarvúhoz. (Telefon állomás.)

Csapó-utcai sorompónál a Vecsey-féle majorsági földön van kiadó:

4 hold luczernás,
továbbá

2 szobás kellemes lakást
ugyszinte

vetemény alá való föld
apróbb parcellákban.

Értekezhetni Péterfia-utca 829. sz. alatt

Ungvári Jánosné
házánál.

Henneberg's

„Monopolseide“

ist das Beste!

Nur direct.

Nagyválasztékban

a legújabb

tavaszi és nyári

ruhakelmék,

diszkek és napernyők

megerkeztek és azokat

meglepő olcsó árak

mellett

ajánlja

BOSZNAY J.

DEBRECZEN.

Haszonbéri hirdetmény.

H.-Nánás város tulajdonához tartozó mintegy 1067 katasztrális holdat tevő egy tagban levő réti föld tiz egymásutáni ávekre zárt ajánlat útján haszonbérbe kiadandó.

A zárt ajánlaton a folyó évi April 15 ik napjának déli 12 órájáig alólírott-hoz beadandók, s az azokban foglalt ígéretek el, vagy nem fogadása felett határozni a városi közgyűlésnek feltétlenül fentartatik.

A részletes feltételek a hivatalos órák alatt alólírottául bármikor megtekinthetők.

H.-Nánás Márt. 28. 1889.

Csohány László
polgármester.

Steiner József férfi és gyermek ruha

!!Már megérkezett!!

A Steiner József, férfi és gyermekruha

versenycsarnokába a Hungária kávéházzal szemben.

A tavaszi és nyári idényre

a legújabb és legelegánsabb gyapjú és camgarn szövetekből.

3000 férfi szövet öltöny	6 frt. és feljebb
1800 Fiu	4.50 " "
2000 Gyermek öltöny a legújabb fassonnal,	2.50 " "
800 Férfi überziher felöltő	7.75 " "
400 Mentsikoff tavaszi felső	9.— " "
350 Testhez álló felsőkabát a legújabb	10.— " "
5000 Férfi és fiu magános nadrág	2.— " "

Különlegesség! Nagy választék Ferencz József kabátokban és Sakettekben a legfinomabb francia camgarn és angol Scheviottkból. Nem mászthatom el a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az összes raktáron levő árak személyes vezetésem alatt kizárólag saját műhelyemben készültek el. És főtörökvésem mindenkor oda irányul, hogy t. vevőimet teljesen kielégítek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölnék. Mindenkor a kabát melbősége és nadrág hossza mértéknek elegendő. Kiváló tisztelettel

STEINER JÓZSEF.

Biedermann palota.

Hungária kávéház...al szemben

versenycsarnok főpiacz 2138. szám.

A „Hungária“ épületben még néhány lakás kiadó kitünő IVÓVIZ-vezetékkel és részben fürdőszobával szerelve. Értekezhetni a házmesternél vagy a takarékpénztárban.

Salzburg-parschi

Vizgyógyintézet

a Gaisberg aljában, a várostól 15 percznyi távol-ágban, pompás alpesi panoráma, vizgyógyászat, massage, elkövéredés elleni és lábadozóknak alkalmas, vilamos fürdők, svéd gyógytornászati, tornászattal és uszómederrel. Teljes ellátás naponként 2 frt. Prospectusokkal szolgál **Dr. BREYER.**

Jó tanács

aranyat ér! E szavak igazságot különösen betegség eseteiben lehet megismerni és ez okból jönnek Richter kiadó intézetéhez a legszívesebben köszönőiratok „A Betegbarát“ című, rajzokkal ellátott kis könyv elküldésért. Mint a szerencsésen meggyógyult hozzájárulói értesítései bizonyítják, a benne foglalt tanácsok követése által még oly betegek is gyógyulást nyernek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben hűszerev tapasztalat eredményeként vannak leteleve megismerni a legkomolyabb figyelembevétele minden beteg részéről, a mihi hitván is szenvedjen. Ki a becses könyvet megszerzi önjaján az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarát“ és pontos címét s címzesse a levelező lapot Richter kiadó-intézetbe Lipésében. A megküldés ingyen történik.

Cséplő garnitúra eladás.

Egy Siegl-féle 10 lóerejű gőzmozgony cséplőgéppel jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. — E gépek megtekinthetők Püspök-Ladányon Szöllősi Ferencz ur udvarában közel a vasúti állomáshoz.

Megegyezhetni helyben **Ábrahám László** ügyvéddel Czegléd-u. 2578. sz.

férfi és gyermekruha üzletet

nyitottam s mint itt számos évekig alkalmazásban volt egyén a helyi viszonyokat s igényeket kellően ismerve ezekhez üzletelvéimet is híven illeszttem.

Különösen figyelmeztetem a t. vevő közönséget, hogy üzletem

nem bizományi raktárt

tartalmaz, mely tudvalevőleg készleteivel csakis egy helyről s emélfogva egy anyag mint izlésre nézve mindég egyformán láttatik el, hanem bevásárlásaimat egy a bel mint a külföldön saját akaratom és belátásom szerint eszközölöm akként, hogy a legkényesebb izléseknek a legolcsóbb árszabás mellett minden tekintetben eleget tehessenek.

teljes tisztelettel

FÉNYES MÓR.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, miszerint tavaszi és nyári idényre a legújabb divatu

női ruhakelmék,

fekete divatszövetek és valódi Cosmanosi cretonok szalagok és diszkek

dus választékban megérkeztek és azokat

rendkívüli olcsó árban elárusítom.

Nagy raktár napernyőkben, gyári áron

Figyelemre méltó:

A múlt évről visszamaradt ruhaszövetek és mosó kretonok fél áron ársittatnak el.

fehér asztalterítőket és szervétákat,

alkalmi vétel folytán bámulatos olcsó áron adom.

Ruhák mérték után a pesti műhelyemben rövid idő alatt legdivatosabban jutányos árban készíttetnek el.

Tavaszi felöltők, jakettek, és mantillók nagyválasztékban

ROTT L.

Értesítés.

A tavaszi idény elérkezése alkalmával van szerencsém a t. közönséggel tudatni, hogy a legújabb divatu bécsi, berlini és párisi mintákkal magamat ellátva, mindenféle

szoba-festéseket,

mázolásokokat és tapetirozásokat

a legjutányosabb árszámítás mellett egy helyben mint vidéken elvállalok.

Hivatkozva a t. közönségnek eddigi irányomban nyilvánítt nagybecsű megbízására és pártfogására: bátor vagyok magamat ezutánra is szíves figyelmébe ajánlani.

Debreczen, 1889. Márczius hó.

Kész szolgáljuk

Horváth András.

Lakásom: Nagyvárad-utca 2122. szám alatt.